

פרשת ויגש

ה בטבת
תשע"ח

וקראת

וקראת לשבת ענג, לקדוש ה' מכבד

גליון שבועי מענייני הפרשה

מבית מדרשו של הגאון רבי אלעזר זאב רז שליט"א

גליון מס'

102

אבן יקרה

שידוך מוצלח

בשנת תקס"ב כשהציעו ל"חתם סופר" לשאת בזיווג שני את בתו של רבי עקיבא איגר, פנה החת"ס במכתב אל רבי עקיבא איגר שיכתוב לו מתכונות בתו המוצעת. בתשובתו שיבח רעק"א את בתו, רק הוסיף שיש לה חיסרון אחד, והוא: בודאי כבוד תורתו רוצה לשאת בת תלמיד חכם, ואילו בתי אין לה את המעלה הזאת...

השיבו החת"ס: מה שנוגע לבעיית "בת תלמיד חכם" אל דאגה, כי אני לוקח את אחריות זו עלי ועל צווארי, רק חוששני מחסרון אחד, כי בודאי רבי עקיבא איגר אינו חפץ ליתן בתו לעם הארץ...

לא ארכו הימים ונתקשרו בשידוכין...

הנה דוגמא מאלפת לענוה אמיתית מה היא! ואם כך חושבים ארזי הלבנון על עצמם, ורואים אך ורק במעלת השני ובגדולתו.

הבה ניקח לנו, איזובי הקיר, לקח טוב ומוסר השכל, להכיר מיעוט ערכנו ולהתנהג בענוה ובאהבה עם הכל.

בברכת שבת שלום
העורך

זמני שבת קודש

הדלקת נרות: 16.25 (לנוהגים 40 דק': 16.05)	ירושלים
צאת שבת: 17.17 רבינו תם: 17.49	
הדלקת נרות: 16.22	תל אביב
צאת שבת: 17.13 רבינו תם: 17.44	
הדלקת נרות: 16.25	באר שבע
צאת שבת: 17.17 רבינו תם: 17.48	

משלחן גבוה

גדולה בושה

אחד הדברים הקשים והחמורים אשר אנו מוצאים במקורות יהדותנו שהנחילונו אבותינו עד הר סיני מעם נותן התורה, הוא ענין "בושה". כלומר "שלא לבייש אדם". ושהדבר כה חמור ובלתי נסלח! ואשר על כן אחד ה'איסורים' הבולטים ביותר אשר התייחסו לה חכמינו, הוא "איסור הלבנת פני אדם".

בא וראה עד כמה הדבר חמור! שהרי אסור לאדם להרוג עצמו בשום דרך שהיא שנאמר שופך דם האדם באדם דמו ישפך. ואולם אם היו לפניו שתי ברירות: או לבייש את חברו וינצל, או להרוג את עצמו. הרי הוא מותר וחיובי להרוג עצמו "ולא לבייש את חברו". וכאשר מצאנו זאת אצל תמר (בפרשת וישב) שכאשר נודע שהיא הרה היתה בצרה מה תעשה הלא מעותדת לשריפה, ויכלה איפא גלות האמת ותנצל. והיא לא כן עשתה שנאמר "היא מוצת והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי הרה" וגו'. ומכאן אמר רבי שמעון בר יוחאי (ב"מ נט.) "נח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילביץ פני חברו ברבים". ויש פוסקים שכן הדבר כפשוטו שיאבד עצמו ובלבד שחבירו לא יתבייש. הגם שלהלכה רבים חולקים על זה שלא ימות בעבור זאת. וראה בשו"ת יביע אומר (ח"ו יו"ד סימן יג אות יב).

ולכאורה מה כל כך חמור זה מכל איסורי תורה שיעבור ואל יהרג' וכמ"ש 'וחי בהם' (יומא פה:). ואמנם רבותינו השוו את זה העוון לשופך דמים (ב"מ נח:). מכל מקום מה החומרא הנוראה הרי זה יעבור סוף סוף.

אולם הנה אדם "נולד" עם מידות בהמה כמ"ש (איוב יא יב) "עייר פרא אדם יולד". ועם כל זה עדיין הוא אנושי, יש בו חמלה חנינה ורחמנות, אחד הרבה ואחד מעט. והנה אם ראית איש שמסוגל לרצוח נפש ולסב ולאכול מעדנים וההרוג דמו שותת דם מול עיניו, תדע שזה "אינו אדם" ככל וכלל. הלה אינו אלא עץ ואבן, נטול מצפון, הרי איש כזה "מפלצת". וכל מה שתאמר עליו לא גמרת 'שבחו' הבזוי.

ובדיוק כך, אם תראה אדם שמסוגל פתאום להוציא ולגלות גנות חברו או לזרוק לו מילה שמתגלה דבר נסתר וכדומה, "לביישו", ידע תדע ש'המבייש' הלזה 'אינו אדם'. המבייש הזה יהיה בעיניך 'מפלצת הולכת על שתיים'. הרי זה בהמה ומתועב. הרי זה חיה, כמו האריה שנופל על טרפו החי ומכרסם בו בעודינו חי בלב שקט. כן זה, נפשו נפש חיה אכזרית ורעה שאין מילים לתארו. ועבר קווים אדומים.

נמצאנו למדין, שאמנם יש ויש "מידות רעות" שמונות בבני אדם (וצריך לעבוד ולבערם בספרי 'מוסר' ולעודן נפשו). אבל מידה זו שיש לו לב עז ואומץ לעשות איזה 'בושה' לבשר דם, זה אומר כי הלזה כבהמה ויהיה שמהלכת על שתיים! נמצא כי גנות ואיסור לבייש הוא מצד 'המבייש' - שמתגלה שיש בריה רעה כזו שהגיע לנטול רגשות' כעץ ואבן להיות כה אכזרי רע ופרא.

וגם מאידך מצד 'המתבייש' שבפתע פתאום ניטל הדרו, ואז חפץ במיתה מן החיים ורוצה לקבור את עצמו. עד כדי כך שאמרו חכמינו (סנהדרין מה:): "דיביזונא גרוע מצערא דגופא".

והקב"ה אינו יכול לסבול ייצור כזה שיש לו עזות כזו. ועל כן סייע לבר קמצא המבוייש, שיחרב בית המקדש על ידו (עיין דף נז.). נמצא שמאוס הדבר משני הצדדים.

ובאמת סתם 'אדם נורמלי', בין אם הוא דתי או לא ולא משנה גזעו ומעמדו - הוא לא יעשה כזאת לבייש חלילה. אלא מה? שיש בקרבו של האדם תאות "הנקמה" אשר היא כמכונה המפעילה ומוציאה לפועל, וכאשר "הנקמה" מקננת בנבכי לבבו. ופתאום בא לידו לנקום מחברו, ולהשבייתו, או אז מתוק לו כל כך כי כן דרכה של הנקמה כשיוצאת - זהו מתיקות לאותה הנפש וכמו מרגוע לנפשו (נפש הרעה והאכזרית...) ועושה מעשה נפשע ושפל, לבייש.

ומעשה שהיה, היו שני חברים, ואחד היה סנדלר ובחלוף השנים, נתעלה זה הסנדלר, וכסאו נכון עם הנדיבים בעם והוא כנגיד. וזכה והתחתן עם אנשים גדולים, וחבירו נשאר במצבו כמאז. והנה נכנסה בו "הקנאה" ולא יכל לסבול, והנה הגיע יום החתונה של חברו, בא גם הוא (ויבא גם השטן...) ונשא בכליו 'זוג נעלים מרופטות', ובעומדו בתוך קהל הקרואים שלף את המנעלים פתאום ואמר לחבירו (כאילו בצחוק) 'דידי, יש לי פה מנעלים אם תוכל לתקנם...' ואז התבייש בהוודע שהיה סנדלר לשעבר. ואמר אז גדול אחד (כמדומני הרב מסלנט ע"ה): שעכשיו מוציאים את רבו של האיש מהגן עדן הזה ושואלים אותו, איך השאיר תלמיד כה רע...

הנה יוסף הצדיק עקר את המצריים והחליף מקומות האזרחים כדי שלא יכירו את אחיו וכל זה כדי שלא יגרם "איזהו בושה" או ידברו אודותם שנאמר "ואת העם העביר אותו לערים מקצה גבול מצרים ועד קצהו" בודאי היו טענות על יוסף שעושה חדשות במדינה, אבל לא היה אכפת לו והעיקר שאחיו לא יתביישו!. זהו "יוסף הצדיק" וה' ישמרנו. ואיש נבוב ילבב (איוב יא) לב יהודי.

שבת שלום ומבורך!

לסגור את בית הכנסת?!". השאלה הזו התפרצה מפיהם של יהודי העיירה בזעזוע רב. "גרוע מזה", אמר יודעי דבר, "הם שואפים להפוך את הבניין לתאטרון!". השומעים לא האמינו למשמע אוזניהם. השנה תרצ"ב (1932). הקומוניסטים מיישמים בדורסנות את האידאולוגיה הכפרנית שלהם. הם מצרים את צעדיהם של שומרי

המצוות, סוגרים בתי-כנסת, תלמודי-תורה, ישיבות ומקוואות, ומבקשים לגדוע כל זיקה בין העם היהודי לאלוקיו. עכשיו הגיע תורו של בית-הכנסת בקרסנוסטב שברוסיה הלבנה. על ביצוע המשימה הופקד ברנש מקומי, גוי ושמו ליאוני. היהודים ההמומים מן הגזרה פנו לנשק היחיד שנותר בידיהם: תפילה לבורא העולם. בערב ראש-חודש אדר התכנס מניין יהודים בבית-הכנסת. הם צמו והתפללו שמזימותיו של ליאוני יסוכלו. תפילותיהם קרעו שערי שמים.

אך הקומוניסט לא התרשם מן התפילה, והחל לנקוט צעדים ממשיים לקראת ביצוע מזימתו. הוא כינס את יהודי העיירה בבית-הכנסת כדי לשכנעם בצורך להסב את הבניין הנאה לתאטרון. לאחר מכן סייר במבנה עם חבריו למפלגה, ובשביעות רצון גדולה הסביר להם שבימת בית-הכנסת הולמת ביותר בימת תאטרון, ואף לא יידרשו שינויים גדולים במבנה הקיים. בתום הכינוס נערכה 'הצבעה'. רבים מיהודי העיר כבר השתייכו לתנועה הקומוניסטית, והם הצביעו בעד התכנית ההרסנית. ליאוני היה מרוצה. רוב המתכנסים תמכו בדעתו, למגינת ליבם של שומרי המצוות. הללו יצאו מבית-הכנסת אבלים. הסכנה לשלום בית-הכנסת נעשתה מוחשית יותר ויותר. אלא שלמחרת רעשה העיירה. ליאוני נתפס בידי המשטרה החשאית והואשם בפלילים. האיש נלקח למעצר לאור היום, בלב השוק, לעיני התושבים. מאז לא נראה עוד, ואיש לא ידע מה עלה בגורלו. יהודי העיר נשמו לרווחה. ליאוני היה הרוח החיה מאחורי המזימה הזדונית, וכעת התרופף החבל מעל צווארם. אך יום אחד התגלה פן מסתורי לפרשייה הזאת. זה היה בעת ביקורו הקבוע של ר' אהרון חזן, אחד מיהודי העיירה, בקבר סבו, הרב משה הכהן רפופורט, ששימש רב העיירה, והיה דור שמיני ל'שפתי כהן'. מדי פעם נהג חזן לסור לחלקת הקבר ולהשתפך בתפילה. סיבות לתפילה לא חסרו לו. מנת הסבל שהשלטון האכיל את היהודים גדלה והלכה מיום ליום. הוא עמד שם ופרץ בבכי משתפך.

לפתע קלטו עיניו הדומעות לְבָנָה מונחת על המצבה, ועליה חקוקות מילים לא ברורות. מעולם לא נתקל בה קודם לכן, ואין ספק שהיא הונחה שם בעת האחרונה. הוא ניסה לפענח את הכתוב על האבן, לשווא. הכתב היה בלתי-ניתן לזיהוי. כעבור חודשים נזדמן לר' אהרון לשוחח עם ר' משה מניאטינר, חסיד קשיש של האדמו"ר מטריסק, ובין הדברים סיפר לו ר' אהרון על הלְבָנָה המוזרה. החסיד התחייך. "אספר לך", אמר. זה היה כאשר ר' משה התגורר במניאטינר, הסמוכה לקרסנוסטב. במקום שלטה פריצה מרשעת ואכזרית, שהייתה מלאה שנאת ישראל ומיררה את חייו. כאשר המצב נעשה בלתי-נסבל, נסע אל רבו. הוא תינה לפני הרבי את צרותיו, ואת נחת זרועה של הפריצה האנטישמית. "באו מים עד נפש", חתם בקול בוכים.

"עשה מה שאומר לך", אמר לו הרבי, "אך אני מבקש ממך שלא לספר על כך לאיש". ר' משה האזין היטב לדברי הרבי, ונפרד ממנו לשלום. כשהגיע לביתו נטל לְבָנָה, ובעזרת מסמר חרט עליה את שמה של הפריצה ואת שם אימה. בליל יום חמישי, כאשר הסיק את התנור לאפיית חלות השבת, הניח את הלְבָנָה בתוך התנור - כמצוות רבו, בעודו מכוון כוונות על-פי הקבלה, כפי שרבו הקדוש פירט באוזניו. בכל משך הזמן שאשתו לשה והכינה את החלות עמד ר' משה שקוע בכוונות הטמירות. לפתע נשמעו מהלומות חזקות על דלת הבית וקטעו את ריכוזו. בעקבות הדפיקות באו קריאות: "מושקה! פתח מיד!". בפתח עמד המשרת של הפריצה. הוא היה מבוהל ונסער. "תן לי בבקשה חומץ", אמר בבהילות, "הפריצה חשה ברע והרופא ציווה עליי להביא חומץ. אנא, מהר!". ר' משה עשה כמבוקשו. למחרת בבוקר באה הבשורה: הפריצה המרשעת נפחה את נשמתה.

"קעת", שח ר' משה באוזני ר' אהרון חזן, "משראיתי את הרשע הזה, ליאוני, זומם לגזול את בית-הכנסת ניסיתי את ה'סגולה' הזאת שוב. כתבתי על לְבָנָה את שמו של ליאוני ואת שם אימו, הכנסתי לתנור, כיוונתי את הכוונות, ו...את סוף הסיפור אתה כבר יודע בעצמך..." ר' אהרון חזן נרעש למשמע הדברים. קעת הבין מהי הלְבָנָה ומה החריטה המוזרה שעליה. "וכיצד הגיעה הלְבָנָה אל קברו של סבי?", שאל. ענה החסיד הישיש: "הרבי ציווה עליי שלא להשליך את האבן לאחר השימוש, אלא להניח אותה על קברו של צדיק. מאחר שכאן לא קבור אדמו"ר, החלטתי להניחה על קברו של סבך, הרב".

(שיחת השבוע)

ילמדנו רבינו

נערך על פי תשובות שהשיב מורנו הרב שליט"א בכתב ובעל פה

הדפסת פסוקים על קופות

שאלה: האם מותר להדפיס פסוקים על "קופות צדקה".
תשובה: לכתחילה אין להדפיס פסוקים על קופות צדקה, אפילו מבלי שמות הקודש כיון שעלולים להשליך ארצה. ומיהו המקילים יש להם על מה שיסמוכו, כיון שאינו בכתב יד. אכן ראוי להזהר.

"חלה" שנתערבה בבצק

שאלה: מי שעשה "הפרשת חלה", ואותה חתיכה המופרשת נפלה לתוך הבצק. מה דין הבצק, ומה יכול לעשות לתקן הדבר.
תשובה: הבצק הזה אסור לאכלו. ותקנתו שילך לחכם ויעשה "התרה" על הפרשה שיש לה דין "נדר".

שינה בלילה יחיד

שאלה: הישן בלילה יחיד שאסור, אימתו.
תשובה: זהו כשאין באותו בנין שום אדם, ולא בחדר הסמוך שום אדם. אבל אם יש אדם בחדר סמוך, אין חשש.

מעלת הסעודה

מעלת סעודה ראשונה ורמיזה

סעודה ראשונה היא כנגד יצחק אבינו, ומכוונת כנגד שבת ראשונה שהיתה בבריאת העולם ככתוב 'ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה'. ועל ידי סעודה זו ניצולים מחבלו של משיח. והמקיימה כהלכתה מכריזים עליו את הכתוב 'אז תתענג על ה'.

מהירות לסעודה

אחר תפילת ערבית לא יתעכב בבית הכנסת, מפני שמצוה להקדים לקדש את היום, וכל הזריז הרי זה משובח, ותיכף בהיכנסו בביתו יקדש מיד ולא יתעכב. ולא יעשה כמנהג איזה אנשים שהם יושבים שעה או שתיים עם אוהביהם וריעיהם, או מדברים דברים בטלים וכיוצא, וישליכו קדושת שבת אחרי גוון, אל תלך בדרך אתם מנע גלגלך מנתיבתם, יזהר לצרף קדושה לקדושה ואומר 'ויכולו' בערבית, בעמידה ואחר עמידה, ובקידוש, ולא יפסיק בין קדושת ערבית לקדושת קידוש וסעודה בדברי נרגן המכאיבים נפש יתירה.

כיבוד המלאכים

בכל הדרך שהולך לביתו יזכור לעצמו ויזכיר לסובבים אותו ששני מלאכי השרת מתלויים עמהם מבית הכנסת לבית (כמובא בשבת קיט:), ובכך יהיו נשמרים בדרך מכל חטא ועון ודברים אסורים וכל כיוצא בזה. וגם הכניסה לבית תהיה בהדרת קודש.

– זיווג הגון לאורית בת חנה –

הלכה למעשה
מתוך פסקי מרן הגר"ע יוסף זיע"א

הלכות הדלקת נרות

- א. הדלקת הנרות בערב שבת אינה רשות אם רצה מדליק ואם רצה אינו מדליק, אלא חובה. ואחד אנשים ואחד נשים חייבים להיות בבתיהן נר דלוק בשבת. ואפילו אם אין לו מה יאכל שואל על הפתחים ולוקח שמן ומדליק את הנר, שזה בכלל עונג שבת.
- ב. חייב אדם לברך קודם ההדלקה ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של שבת, כדרך שמברך על כל הדברים שהוא חייב בהם מדברי סופרים.
- ג. ואודות הדלקת מנורת חשמל לכבוד שבת, אם יוצאים בזה ידי חובת הדלקת הנרות, נראה שכל שאפשר להשיג נרות שמן או שעוה, בודאי שעדיף לצאת בהם ידי חובת הדלקת הנרות של שבת ויום טוב, כיון שיש בהם היכר מיוחד שנעשו לכבוד שבת ויום טוב, ונכון לכון בברכה שקודם ההדלקה, לפטור בברכתו גם את הדלקת החשמל שידליק לאחר מכן. ומכל מקום במקום שאין אפשרות בשום פנים להשיג נרות שמן או שעוה, אפשר לברך ולהדליק על נרות חשמל, ויוצאים בהם ידי חובת ההדלקה.
- ד. אשה שרגילה להתפלל מנחה בכל יום, יש לה להתפלל מנחה בערב שבת קודם הדלקת הנרות, ובפרט אם היא מתכוונת לקבל שבת בהדלקת הנרות, כי אחר שקבלה שבת ועשתה אותו קודש לא ראוי שתעשנו חול להתפלל מנחה של חול. ומכל מקום אם שכחה והדליקה נרות שבת תחלה, אפילו אם נתכוונה לקבל שבת עליה בהדלקת הנרות, יכולה להתפלל מנחה אחר כך.

הגאון רבי גדעון בן משה שליט"א ראש בית ההוראה 'ורו משפטיך'

"וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחֵיו גִּשְׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגְשׁוּ וַיֹּאמֶר אֲנִי יוֹסֵף אֲחֵיכֶם אֲשֶׁר מְכַרְתֶּם אֹתִי מִצְרַיִם. וְיִתֵּן אֶת קוֹלוֹ בְּכִי וְלֹא יִכְלוּ אֲחֵיו לְעַנּוֹת אוֹתוֹ כִּי נִבְהָלוּ מִפְּנֵיו"

ודרשו חז"ל במדרש רבה (פרשה צג פסקה י): "אבא כהן ברדלא אמר: אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה... יוסף קטנן של שבטים היה ולא היו יכולים לעמוד בתוכחתו הה"ד "ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו" לכשיבא הקב"ה ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא שנאמר (תהלים ג, כא) "אוכיחך ואערכה לעיניך" על אחת כמה וכמה... רבים מהמפרשים הקשו על מדרש זה. וכי איזו תוכחה מצויה כאן בפסוקים? הרי לכאורה, כל שיוסף אומר לאחיו הוא: "אֲנִי יוֹסֵף - העוד אבי חי". היכן א"כ, מצויה התוכחה בדבריו?

בעל 'בית הלוי' [הגאון ר' יוסף דב הלוי סולובייצ'יק זצ"ל] מפרש זאת ע"פ תמיהה נוספת העולה בין השיטין. כאשר יוסף מדבר עם אחיו במסווה של שליט מצרים, הוא שומע כי אם לא יעלה הנער בנימין עם אחיו, הצער יוכל לגרום למותו של האב הזקן אשר מצפה עד כלות לשובו של בנו האהוב. אם כן ברור לו שאכן יעקב עדיין בחיים. לפ"ז יש מקום להבין מפני מה הוא שואל תיכף ומיד "העוד אבי חי"? הלא ברור שאביו בחיים.

אלא שהתוכחה הטובה והמועילה ביותר כאשר החוטא בעצמו חורף את דינו. כך אנו מוצאים בספר שמואל (פרק י"ב). כאשר דוד המלך שולח את אוריה החיתי לקרב ממנו לא שב, ונוטל המלך את בת שבע לאשה, הקב"ה שולח אליו את נתן הנביא שיוכיחו. נתן הנביא מספר למלך משל-מעשה על עשיר שהיה לו כל טוב, ולא נחה נפשו עד שנטל את כבשת הרש של שכנו. כאשר דוד המלך שומע על מעלליו הוא חורף ואומר: "חי ה' כי בן מוות האיש.....". לרגע זה המתין הנביא ואמר למלך: "אתה האיש!" והמלך מיד מודה ואומר: "חטאתי".

כך בדיוק היה בתוכחתו של יוסף לאחיו. "העוד אבי חי" - הלא עד עתה פרטתם על נימי ליבי כי יש לכם אב זקן אשר נפשו קשורה בנפש בנו מחמדו, ואי אפשר להשאיר את בנו יקריו בארץ ניכר פן יקרה לאבינו אסון. אך עתה אני שואל מדוע כאשר מכתתם אותי לעבד בין הגויים, מדוע אז כאשר בכיתי והתחננתי, התעלמתם מהכל והקשתם לבבם ומכתתם אותי?! מדוע אז לא חשבתם על האבא היקר שנפשו קשורה בנפש בנו מחמדו, ועתה תשרה עליו רוח נכאה ויגון עמוק?!

כנגד תוכחה כזו נאלמו האחים ולא מצאו מענה. מול תוכחה כזו נבהלו אף האחים הקדושים עם כל עוצמתם הרוחנית והגשמית, ונבהלו.

בדרך זו נבין גם את כפילות הלשון של הדרשן במדרש: "אוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום התוכחה". הקדים הדרשן יום הדין ליום התוכחה, משום שבתחילה יחרוץ האדם דין על עצמו במעשה אחר, ואז יוכחו לו את כשלונו. כאשר ישאל מדוע קימץ במצוות הצדקה לעני? ישיב כי באותו זמן היה מצבו דחוק וכו'. אולם אז יראו לו כי לחיי תענוגות הוציא באותה העת ממון רב. וכאשר ישאל מדוע לא הלך לשיעור תורה הסמוך לביתו? ישיב כי חזר מהעבודה עייף וייגע. או אז יראו לו כי לפטפט דברי הבל ורעות היה ראש המדברים בכל מקום. ואז תדבק לשונו לחיכו..... והיינו "אוכיחך ואערכה לעיניך".

והחכם עיניו בראשו להיות מכלכל דרכיו במשפט, לבל יביא עצמו חלילה להכשל בתוכחת עצמו. וד"ל.

הנני לברך את עורכי העלון הנכבד. הדברים ערוכים בטוב טעם ודעת. מלאים תוכן איכותי וראוי להעלות על שלחן מלכים. מאן מלכי רבנן. וברכה מיוחדת לידיד נעורי הגאון רבי אלעזר רז שליט"א שזכינו לשבת בצוותא חדא לפני מו"ר גאון עולם רבינו בן ציון אבא שאול זצוק"ל ראש ישיבת פורת יוסף תכב"ץ. כה יתן ה' וכה יוסיף. חיזקו ואימצו!

מדה טובה היא באדם שכששׂיש לו חוב לא ישקט ולא ינוח עד שישלם חובו הרי זה גורם טובה לעצמו ודאמרי אנשי, מי שהוא פרען טוב הוא בעל בכיס אחרים, שקונה שם טוב לעצמו ומוצא ללוות ולטל בהקפה בעת שירצה כמה שירצה ויכול להתעשר, כי יותר מרויח אדם בנאמנות שמאמינים אותו יותר ממה שמרויח בממון שלו, ולכן מי שהוא סוחר טוב זה יהיה ראשית ממלכתו שיקנה אמונה על-ידי שיפרע חוב דבר בעתו, ואם אין לו, ילוח מאחר לזמן, כדי לפרע לזה, ואחר כך ילוח מזה כדי לפרע לאחר ככה יעשה חוזר חלילה, ויציא הכובע מזה ויניחנו לזה, באופן שהמלוה הישנה יעשנה חדשה ולא יאבד אמונתו. ומצוה נמי קעבד שהרי אמרו (כתובות פו, א) פריעת בעל חוב מצוה. וגומל חסד הוא שלא לנעל דלת בפני לויים. ומי שהוא זהיר בזה ויש לו מדה זו שכששׂיש לו חוב לא ינוח עד שיפרע, ישא ביום ההוא קל וחמר בעצמו, על אחת כמה וכמה צריך להיות זריז לפרע חוב שיש לו עם המקום, ולהיות מן הזריזין שמקדימין למצוות, ומצוה הבאה לידו אל יחמיצנה, ולא ישקט ולא ינוח עד שיעשנה. ולא יאריך גיסא הנושה בחבירו עליו המצוה שלא יגש את רעהו ואת אחיו אם יודע בו שאין לו, ואפלו לעבר לפניו אסור, ואפלו אם חושש בו שהוא רמאי שיש לו ומראה שאין לו, אכתי למחש נמי בעי שמא האמת אתו ויגור מלעבר על לא תגש, עד שיהא הדבר ברור לו שיש לו כסף או שוה-כסף מקרקעי או מטלטלי שיוכל לפרע חובו, אז אינו מחיב לרחם עליו דליכל הלה ממון דידה ולחדו, אלא יכף אותו בכל מיני כפיות בדיני ישראל וברשות בית-דין, או במקום שאין בית-דין יכף אותו על-ידי ערפאות של גויים שתצא נפשו וישלם חובו אפלו מגלימא דעל כתפה, אבל על-כל-פנים גם לזה צריך להתנהג בדרך טובים ובדרך ישרה שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם, ואל יעמיד דבריו על דין תורה אלא יעשה לפנים משורת הדין. ואם חושש עליו שהוא רמאי ועושה שלא כהגן שאינו רוצה לפרע חובו, אז גם הוא יעשה עמו שלא כהגן ויגבה ממנו כאשר יוכל אפלו מגלימא דעל כתפה. ואם הוא איש טוב הולך בתם והוא מצטמק ורוצה לפרע והוא מגדל פרע כאשר יוכל פרוטה פרוטה, אז הטוב והישר בעיני אלקים ואדם שאל ידחק אותו לטל ממנו בית וכלי בית, ואל יתן למוטו רגליו בהשמיע קולו שהוא נושה בו ולטל ממנו שוה-כסף ופרקמטיא בחובו בדינא ודינא שהרי זה מקטע רגליו שמאביד את אמונתו ורבה רעתו. לכן יעשה זאת לצאת ידי שמים וידי הבריות שירויח לו זמן ויגבה ממנו אפלו פרוטה פרוטה, שכל פרוטה ופרוטה מצטרף לחשבון. ואם יוכל יתן לו יד כדי שירויח ויוכל לפרע וגם הוא יאכל לחם, וזו מצוה רבה לקיים מה שאמרה תורה (ויקרא כה, לה) וכי ימוך אחיך ומטה ידו והחזקת בו. והיא הגדולה שבצדקות. ובמדה שאדם מודד בה מודדין לו (מגילה יב, ב), שכל אדם הוא בעל חוב אצל המקום, ואוי מי יהיה אם ירצה הקדוש ברוך הוא שהוא בעל חוב לגבות את חובו תכף ומיד בלי המתנה. אך על כל פנים כשם שאין אדם מוחל את חובו, כך אין הקדוש ברוך הוא ותתן אלא מאריך אפה וגבי דילה.

"ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו" (מה, א)

כשם שפייס יוסף את אחיו בבכי, כך הקב"ה אינו גואל את ישראל אלא בבכי, שנאמר (ירמיה לא, ח) בבכי יבואו ובתחנונים אובילם. בבכי בתשובה ותפילה (בראשית רבה פרשה צג פסקא יב)

נשאלת השאלה: האם בכל השנים אין ישראל בוכים ומתפללים, ומדוע לא באה הגאולה?

הגאון רבי יעקב מדובנא זצ"ל, מבאר זאת על פי משל למלך שהיה לו בן שמרד בו, והמלך שלחו מעל פניו, ותעה בן המלך במדבר עד שפגש בחוטב עצים שהסכים שיעזור לו בחטיבת עצים תמורת אכילה שתיה ולינה. לימים מת ה"חוטב עצים" הזקן, ובנו שהיה איש רע בליעל רדה בבן המלך, ובמקום שלוש ארוחות נתן לו רק ארוחה אחת, וגם זה היה מורכב מלחם צר ומים לחץ.

לימים בא למלך געגועים על בנו יחידו, לקח את אחוזת מרעיו וסובבו מעיר לעיר ומכפר לכפר, והכריזו: כל איש מר נפש יכול לבוא להסדיר את טענותיו לפני המלך ובית דינו, עד שהגיעו לכפר שנמצא בו בן המלך. כל מרי הנפש באו אל המלך ובתוכם גם בנו יחידו. המלך הכיר את בנו, אבל בנו לא הכיר את אביו. שאל המלך מבנו: מה רצונך בני. בכה ואמר: בעל הבית שלי רודה אותי בחזקה, ואני מקבל ארוחה אחת במקום שלוש ארוחות, אני מבקש שיתן לי שלוש ארוחות.

ולא יכול המלך להתאפק ויאמר לבנו: שכחת בן מי אתה, במקום שתבקש שאתה רוצה לחזור אל המלך, אתה מבקש שלוש ארוחות.

הנמשל: ישראל בוכים, אבל על מה, זה בוכה על פרנסה, זה מבקש בנים, זה מבקש דירה, זה מבקש בריאות, כולם בוכים, אבל כל אחד בוכה למען מטרתו הפרטית, הקב"ה רוצה שכולנו נבכה על אקמא שכינתא מעפרא, שנאמר בבכי יבואו, הפסוק לא אומר "בבכיות" יבואו, אלא "בבכי", כולם יבכו על השכינה שהיא בגלות, ובטוחים אנו שהקב"ה ישלח לנו משיח צדקינו. אמן.

"ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו" (מה, א)

יש לשאול לכאורה שהיה יכול הפסוק "כי נבהלו מיוסף", ומדוע אמר "מפניו".

אלא מפרש רבינו החיד"א זצ"ל: ידוע שזיו איקונין של יוסף היה דומה לשל יעקב אביהם, שנאמר (בראשית לז, ב) אלה תולדות יעקב יוסף. ולכן בשעה שגילה יוסף את עצמו בפני אחיו, הם נבהלו מפניו דייקא, באותו הרגע הרגישו שפניו דומה לפני אביהם, והתפלאו למה כל הזמן לא הרגישו בזה, וזהו שאמר כי נבהלו מפניו - מצורת הפנים שלו.

ובאמת למה רק באותו זמן הרגישו בכך שפני יוסף מתאימים לפני יעקב אביהם. ואפשר לומר שבאותו השעה נתכפר להם עוונם, ובשעה שהתכפר להם נגלתה להם צורתו, כמו שמצינו אצל רבינו הבעל שם טוב זצ"ל עם תלמידו רבי יעקב, שבירך אותו לפני מותו שהצלחתו תהיה בסיפור מעשיות רבו וכו' וכו', פעם אחת הגיע אצל העשיר 'מנשה' בערב שבת קודש, ואמר לו שהוא תלמיד הבעל שם טוב, וכיבד אותו, וביקש ממנו שיגיד מעשיות מהבעל שם טוב. אולם רבי יעקב שכח לתפע את כל הסיפורים, עד שביום שלישי שלח אותו. בשעה שיצא מפתח הבית, נזכר בסיפור מהבעל שם טוב, וסיפר לעשיר, ומחמת כן נתעשר רבי יעקב, ואמר לו: בשעה זו נתכפרו לך כל עוונותיך. מפה רואים שגם לסיום התשובה והכפרה ישנו רגע רצון.

גילון השבוע להצלחת התורם בעילום שמו הי"ו
 יבורך מן השמים כפל כפלים בבריאות ושמחה, הוא וכל משפחתו.
 זכות התורה תעמוד לו אלף המגן. אמן.

דפוס דיגיטלי

הדפסות | עלוני קודש | מודעות פלאיירים
 קאפה | שלטים

גרפיקה ועיצוב

אלבומים דיגיטלים | כרטיסי ביקור לוגיים
 עיצובים מדהימים לעלוני קודש במחירים
 נמוכים בשוק

054-8486-947

אח יקר!

תן ידך להחזקת התורה בהוצאת הגיליון היקר 'וקראת'
 אשר מתפרסם מידי שבוע באלפי עותקים בכל רחבי הארץ
 ניתן לתרום להצלחה / לעילוי נשמה / לישועה וק פירסום עסקים
 058-4456-041

לקבלת הגיליון בדוא"ל מידי שבוע שלחו מייל ל: WEKARATA@GMAIL.COM